

Kuran'da geçen "salat" kavramını incelediğim yazılarıma devam ediyorum.

Yazıları ayetlerle ilişkilendirilmiş şekilde [LINK](#) ten inceleyebilirsiniz.

9:84 Onlar arasından ölenin namazını sakın kılma, mezarı başında da durma! Çünkü onlar Allah'ı ve Peygamberini inkâr ettiler ve yoldan çıkmış olarak öldüler.

Bu ayet "kafirin cenaze namazı kılınmaz" ve "cenaze namazının ispatı bu ayettir" gibi iki sonuca varılarak yorumlanagelmiştir.

Bu konudaki yazılarımı ilk defa okuyanlara, ayetlerde geçen "salat" kavramını peşinen "namaz" olarak anlamadan, nasıl bir çıkarım yapabileceğimizi ortaya koymaya çalıştığımı ifade edeyim. Şimdiye kadar olan yazılarda incelediğim ayetlerde "evet bu ayet olsa olsa namazdan bahsediyordur" diyemedim. Bu ayette de salli kavramının "namaz" anlamına gelmesini çağrıştıracak bir yön yok. Hele ki "cenaze namazı" şimdiye kadar "salat" kavramından edindiğimiz bilgi ile hiç uyuşmuyor. Salat "vahyi ayakta tutmak, Kuran'ı izlemek" ile ilgili bir kavram.

Ayeti inceleyelim:

Ve la tusalli - Ve salat etme

(ve dediği için konu neymiş hemen bir önceki ayete bakıyoruz.)

9:83 Sefere çıkma konusunda onlardan bir grubun (TAİFE) senden izin isteyecekleri bir fırsatı ALLAH sana tekrar verse, "Benimle birlikte ebediyen harekate çıkmayacaksınız, ve benimle birlikte hiçbir düşmanla savaşmayacaksınız. Çünkü siz, ilk başta oturmayı seçmişsiniz. Öyle ise, geri kalanlarla beraber oturun," de.

Bu ayetin çevirisini irdelenemiyorum. Ayette geçen ve genelde gelişigüzel çevrilmiş bir kavram var: TAİFE. Burada "taife" kavramının özellikle kullanıldığını düşünüyorum çünkü benzer ayetlerde hep özellikle "taife" kavramı geçiyor.

Taife kavramı geçen bazı ayetler (tavaf ve tufan kelimeleri de bu kökten geliyor)

3:69 Ehl-i kitaptan bir taife ne yapıp edip sizi saptırabilsinler. Oysa onlar sadece kendilerini saptırırlar da farkına bile varmazlar.

3:72 Ehl-i kitaptan bir taife şöyle dedi: «Müminlere indirilmiş olana sabahleyin (görünüşte) inanıp akşamleyin inkâr edin. Belki onlar (böylece dinlerinden) dönerler.

3:154Kendi canlarının kaygısına düşmüş bir taife de, Allah'a karşı haksız yere cahiliye devrindekine benzer düşüncelere kapılıyorlar,.....

4:81....«Başüstüne» derler, ama yanından ayrılınca onlardan bir taife, senin dediğinden başkasını gizlice kurar.....

4:102 ...Sen de içlerinde bulunup onlara salat ettiğin zaman , onlardan bir taife

4:113 Allah'ın sana lütfu ve esirgemesi olmasaydı, onlardan bir taife seni saptırmaya yeltenmişti.

7:87 Sizin bir taifeniz, benimle gönderilene inanır, bir taifeniz inanmazsa Allah, aramızda hükmedinceye dek sabredin ve o, hükmedenlerin en hayırlısıdır.

9:66 ...çünkü siz iman ettikten sonra tekrar kâfir oldunuz. Sizden (tevbe eden) bir taifeyi bağışlasak bile, bir taifeyi de suçlu olduklarından dolayı azap edeceğiz.

Anlaşıyor ki taife olarak işaret edilen bir insan sıfatı, (belirli özellikleri barındıran insan davranış tipi ve o tip insanlar) bu ayette yapmaları gereken kritik bir şeyi yapmamış, yarı yolda bırakmış.

Onun için deniliyor ki;

Ve la tusalli - Ve salat etme

alâ ehadin minhum mâte ebeden - EBEDİ olarak ölmüş olanlarının üzerine

Yani, bir önceki ayette bahsi geçen TAİFEDEN ebedi olarak ölmüşlerinin üzerine salat etme.

Buradaki söz dizimi “asla namaz kılma” olarak anlamlandırılıyor. Oysa “mate ebeden” yani “ebedi olarak ölmüş” olarak anlaşılmalı. Tabi, “bir kişi öldüyse ölür, ebedi olarak nasıl ölecek? sorusu gündeme gelebilir. Onun için MEVT ve KABİR kavramlarını anlamak gerekiyor.

Öte yandan,

“Onlardan ölen biri üzerine ebedi olarak namaz kılma. “ şeklinde çevirirsek de şu soru sorulabilir, ölür gömeriz gider, “ebedi olarak namaz kılma” ne demek? Bu sebeple olacak ki burayı “asla” şeklinde anlıyorlar. Yani ayette geçen “Onlardan ölen biri” ifadesindeki tekilliği yok sayıp” herhangi biri ölürse” şeklinde genelleme yapıyorlar.

Tabi dilbilgisi konusunda uzman değilim. Objektif olarak konuyu irdeleyebilecek Arapça uzmanlarına ihtiyaç var. Fakat bilinenlerin üzerine mantıksal çıkarımlarımı ekleyince burada “taifeden ebedi olarak ölen birisinin” ifadesi olduğuna neredeyse eminim.*

- ve lâ tekum ‘alâ kabrih(i)(s)- kabirleri başında KVM yapma.

Burada geçen kavm kavramı zaten konunun “mezar başında dikilmek” olmadığını ispatlıyor. KVM salat ile ilgili bir kavramdır. KVM görüyorsanız aklınıza salat gelmeli.

Fatır :22 Dirilerle (HAYY) ölüler (MEVT) de bir olmaz. Şüphesiz Allah, dilediğine işittirir. Sen KABİRLERDEKİLERE işittiremezsin!

Herhalde elçinin gidip kabirdekilere dini anlattığını düşünmüyoruzdur. Çok açık olarak artık öğüt almayanlar MEVT, hala öğüt alanlar HAYY olarak niteleniyor. MEVT olanların kendilerini hapsettikleri düşünce yapısı/ideolojiler/arkasına sığındıkları bahaneler vs. de KABİR olarak nitelendiriliyor olmalı.

Yani,

Bu TAİFE'nin bir kısmı ebedi olarak ölmüş oluyor ki 3:54, 4:81, 4:113 ayetlerinde bunları görüyoruz.

4:102'deki taifeye salat ediliyor, demek ki ölü değiller.

Yani, kendilerini ebedi MEVT pozisyonunda kabirlerine hapsetmiş taifelere SALAT edeceğim diye vakit kaybetme. HAYY olanlara yönel.

Bu şekilde anladığımızda Kuran toplumları karanlıklardan aydınlıklara çıkarma fonksiyonunu bizler üzerinde gerçekleştirmeye devam ediyor. Cenaze namazı olarak anlarsak "iyi bilirdik" deyip ölümümüzü toprağın altına verip işimize gücümüze devam ediyoruz. Karar sizin.

Not: Bir sonraki ayette "ve la" ifadesi ile konunun devam ettiğini görüyoruz. "VE onların (TAİFEDEN EBEDİYYEN ÖLENLERİN) malları, evlatları, seni şaşırtıp imrendirmesin....

*derin analiz

"Onlardan ölen birisinin üzerine asla salat etme" olarak anlarsak, bu ayet için anlam değişmiyor ancak şu ayetler benim bu şekilde olmadığı yönünde fikrimi kuvvetlendiriyor:

36:33 Onlar için bir işaret/ayet/delildir ki; el-Arzın MEVTİNDEN sonra HAYY yaptık, çıkardık ondan habbe ve siz ondan yiyorsunuz.

16:65 Ve Allah, İNZAL ETTİ SEMAADAN SU , EL-ARZ'I , MEVTİNDEN sonra HAYY kılar onunla; şüphe yok ki duyan topluluğa bunda bir delil var.

Buradan "ölenlerin üzerine salat etmekte bir umut vardır" çünkü Allah ölüyü dirilteceğini söylüyor. Salat edilme diyen taife "ebediyen ölen"ler.